

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Издави свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

„На молбу православне српске црквене општине у Срп. Чанаду, да се одреди каква помоћ бившем глумцу Васи Марковићу, који је близу 20 година глумовао на српској позорници, на умом оболео, те сад у сиромаштву јадно живи у Срп. Чанаду, решио је управни одбор, да му се за г. 1883. изда помоћ од 10 фор. месечно, која се шаље општини чанадској, пошто се иста стара за поменутог глумца.

„Пошто је стара каса друштвена веома неспретна и готово неупотребљива, то је управни одбор купио касу новије системе, сигурну против ватре, и то за 140 ф. У њу ће се моћи сместити сви папири од вредности и други важнији документи. Уједно је изнајмљена и једна соба за канцеларију позоришну по 50 ф. годишње.

Издани су под камату на пуниларну сигурност по 8⁰/₀ легати: Катарине Д. Јовановићке од 1400 ф. и Терезије Остојићке од 1000 ф.

„Заузимањем управног одбора, а нарочито фискала друштвеног дра Ил. Вучетића, враћено је овоме друштву 250 ф., што је кр. порезно звање године 1878. и 1879. неумесно наплатило као порез на камату од главница. Исто тако отписано је 119 фор. 68 н., што је погрешно разрезано у име доходарине.

„Да би се рашчистила нека сумњива потраживања друштвена, предлаже управни одбор на другом месту скупштини, да се као ненаплативо брише 803 ф. 18 н. у капиталу, 453 ф. у каматама, дакле свега 1,256 ф. 18 н.

„Управни одбор постарао се и за уређење рачунских књига друштвених по новом начину књиговодства, те је поверио тај посао опробаном и вештом књиговођи матичином Арону Поповићу, уз награду од 100 ф.

„У течају ове рачунске године приступили

су као чланови овоме друштву: Константин Аврамовић из Земуна и др. Стеван Малешевић адвокат из Сенте. Оба та родољуба исплатила су целу чланарину од 50 фор. у један пут. Осим тога уписали су се још за чланове, издавши од себе обвезницу од 50 ф., и ови родољуби: др. Паја Јанковић из Н. Сада; др. Ђорђе Јовановић из Вршца; Ђока Петровић из Вршца; Ђура Цвејић адвокат из Вршца; Лаза Везенковић учитељ из Вршца и др. Александар Кода из Нов. Сада.

„Колико је овај народни завод омиљен у нашем народу, види се отуд, што му непрестано стижу прилози и завештаји од појединаца и друштава. То сведочи јасно, да је тај просветни завод народу потребан, те му народ хоће да осигура опстанак.

„И ове године појавило се више народних добротвора, који су овоме друштву учинили знамените завештаје. Међу њима ћемо на првом месту да споменемо пок. Ђену Брановачког и жену му Иду рођ. Вујићеву из Сенте и пок. Јулијану Ковачићку из Мохола.

„Пок. Ђена Брановачки оставио је српском народном позоришту 20 дистр. ланаца земље у Сенти, под условом, да их позориште не сме продати, него да њима рукује као закладом под именом: „Задужбина Ђене Брановачког и жене му Иде рођ. Вујићеве.“ Завештач је за извршилицу свога тестаментата поставио српску црквену општину сенћанску, која ће по свршеној оставинској расправи предати позоришту завештану земљу, од које ће се приход употребљавати на друштвене цели. Слава честитим завештачима!

„Друга је народна добротворка Јулијана Ковачићка рођ. Смиљанова из Мохола, која је по тестаменту своје оставила својих 40

дистр. ланаца ораће земље у Сенти у вредности до преко 20,000 ф. срп. нар. позоришту као закладу под називом: „Завештај Јулијане Ковачићке рођ. Смиљанове и мужа јој Јоце Ковачића“, но под условом, да ту земљу ужива њен муж и тек после смрти његове да припадне позоришту. Управни одбор захвалио се честитој добротворци на великом дару, али је та захвала не затече у животу, јер је 14. (26.) јуна о. г. испустила своју племениту душу. За ваљено је такођер и мужу јој Јоци Ковачићу који је припомогао, да се тај завештај оствари, и уједно му је приликом смрти супруге му од стране управе изражено искрено саучешће у тузи за тешким губитком. Осим тога оглашена је смрт покојничина овде великим звоном и изаслани су од овога друштва чланови Александар Сандић и А. М. Матић у Мохол, да у име срп.

нар. позоришта учине последњу почаст велезаслужној покојници, и да положи венац са свиленим тракама и натписом, на самртнички јој одар. На опелу јој држао је говор А. Сандић. Најпосле је управни одбор, по жељи покојничиној, коју је на самртном часу изјавила своје мужу, решио, да се тестаменат њен о трошку његовом засебно штампа и разашље знаменитијим друштвима српским и признатијим личностима у Срба, а исто тако да се тај наштампани тестаменат сваке године о парастосу јој раздаје у цркви, „како би се тим — рече покојница на самрти — и други потстакли да добра чине народу свом“. Та родољубива душа заслужила је, да јој из благодарна срца кликнемо: Слава неумрлој добротворци народној, Јулијани Ковачићки! Нек јој је вечан спомен у народу!

(Наставиће се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Наставак.)

Сва сила улоге Даничине на позорници лежи у представљачком изразу љубави и патриотизма. Но у томе баш лежала је и сва тешкоћа за гђцу Софију Поповићеву при представљању Данице. Девојчица од својих 13 или 14 година, која никад није видела позоришта, нити има и самог појма о позоришној представи, ваљало је да нам предочи на позорници сву дубину силне љубави и сву величину патриотичнога жара. Младост њена налагала нам је да будемо спрам ње индугентни. Па ипак, остављајући на страну љубавне афекте, у којима млада представљачица није могла имати слободнога маха, морамо признати, да смо били изненађени оном природном верношћу, којом нам је гђца Поповићева у улози Даничиној приказивала питома, нежну, чисту и племениту девичанственост. Бивало је момената, у којима се и гђца Поповићева до извесног степена уздизала, у тону и изразу патриотичнога жара, и тада нам је падало на ум, какав би силан ефекат учинила ова драма, кад би Даницу представљала вешта и рутинисана глумица, која би улогу своју имала у потпуној власти. А опет гђца Поповићева засведочила нам је сјајно од своје стране до ког би се степена и наше домаће снаге у вештини представљања могле развити и изобразити, кад би имале за то zgodне прилике и мајсторске поуке. Но даће Бог!

Даничина друга Марта (гђца Марија Поповићева) имала је подредну улогу, па се не може судити поуздано о глумачком таленту њеном, али се ипак на више места опазило, да располаже органом јаким, звучним и симпатичним, и да у својим кретањима уме себи дати довољно маха и слободе.

После кнежевића Станка, првенство припада кнезу Деану, (кога је представљао г. Томаш Вукотић). Деан је најсветлија мушка личност у драми — прави Црногорац, прави патриота, ком је Црногорство нада све на свету, који ће зарад Црногорства лично себе подчинити, трпети, страдати, па и жртвовати, али кад се тиче образа црногорског, не ће ни да чује за компромис, за трансакцију, за опортунитет, за полутанство. Он је цео Црногорац, па и кад пада, врлина му црногорска тријумфује. Станко га је убио, но он му пружа руку, он је готов, да му пољуби руку на часу самртном, само ако чује једну реч од њега, ако чује: да Станко остаје Црногорац, да се одриче Султана. Али Деан умире са том раном на срцу. Над мртвим телом његовим Црногорци полажу заклетву:

„Ко Црногорству не био вјеран,
Богом и људма свуд био тјеран!“

(Сви: **Амин!**)

„Ком камен ови није свет,
Да буде срамотан, проклет!“

(Сви: **Амин!**)

Остале личности у драми имају подредне улоге, но ипак и у самим својим подредним улогама слуге Станкове: Иво (г. Марко Петровић) и

Угљеша (г. Симо Матавуљ), одликовали су се на многим местима извршним начином представљања. (Свршиће се.)

И И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред представа.) У среду 1. фебруара први пут: „Адријана Лекуврерова“. Драма у 5 чинова, написали Скриб и Легуве, с француског превео К. Н. Х. — У суботу 4. фебруара с новом поделом улога први пут: „Виљем Тел“. Драма у 5 чинова, од Фридриха Шилера, превео С. Д. К. — У недељу 5. фебруара: „Мидош Обилић“. Драма у 5 чинова, с певањем, од дра Јована Суботића.

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Загребу) „Наг. Нов.“ пишу: „Као Лотар, нећак мацоналдов, у мозерову „Књижничару“ још је слабије успео г. Димитријевић, него у невнатној улози у комаду „Мужеви! Мужеви!“ 31. јан. имао се натицати са г. Фијаном, а то се за млађег и мање талентираног глумца, који уз то нема још чиста грла, мора несретно свршити. Г. Димитријевић, како смо јуче истакли, креће се доста вешто и слободно, он има глумачке рутине, али то кретање није онако заобљено, заокружено, еластично, као што је нужно у улози Лотара, јер га рутина и сигурност позоришна заводи у веома небрижну, некако фамилијарну игру, те немари да своју небрижност у интезивним сценама прометне у јаче акорде дубљег осећања и већих душевних покрета. А уз то је орган г. Димитријевића, збиља не знамо с којих разлога, тако таман, нечист и једноличан, да је већ услед њега немогуће свако јаче и свестраније карактеризовање. Промукли људи не слушају се радо ни у обичним друштвима, а камо ли ће задовољити уметничкој својој задаћи на позорници!

И иначе синоћна представа спада међу оне, које не ће бити овековечене у повести наше глумачке уметности. Све је било површно, неизглађено. Једино гг. Антон и Сајевевић забављали су публику обиљем своје комике као вазда, на чему им је она чешће и захваљивала. Гђца Драг. Фрајденрајхова дошла је на позорницу посве слаба, нама се чини шта више болесна. То не би смела чинити у будуће, јер ми ту младу глумицу превише ценимо, а да бисмо јој могли доволити, да својом пожртвованшћу на позорници поквари своје здравље — а ништа лакше на нашој позорници него то. Гђца М. Фрајденрајхова заслужује признање за свој труд, али само за труд, јер наивне Еве ипак нисмо видели. Ни г. Милан није био при обичној доброј вољи, коју иначе показује у улози Мацоналда. Једном речи — изгубљено вече.“

(Народно позориште у Београду.) У минулој 1883-ој години приказивано је на београдској позорници

двадесет нових комада: шест је оригиналних, а четрнаест преведених с француског и немачког. Оригинална су дела: „Краљица Јаквинта“, драма од Драгутина Ј. Илића; „Подвала“, комедија, и „Два цванцика“, шала, оба од Милована Ђ. Глишића; „Мика практикант“, шала, и „Колера“, шаљива игра, обе од Драгомира Брака, и „Није све злато, што се сија“, шаљива игра од Косте Костића.

Нови комади у прошлој години беху ови:

„Породица Беноатонова“, комедија у пет чинова, од В. Сардуа, превео с француског Драгутин Н. Јовановић. „Леонарда“, позоришна игра у четири чина, од Бјернстера Бјернсона, превео П. Ј. Мостић.

„Враголан“ (Ragenstreich), шаљива игра у пет чинова, од Коцебуа.

„Краљица Јаквинта“, драма у пет чинова, од Драгутина Ј. Илића.

„Није све злато, што се сија“, шаљива игра у једном чину, с певањем од К. Костића.

„Мика практикант“, шала у једном чину, по туђој теми написао Д. Брвак.

„Подвала“, комедија у пет чинова, с певањем, написао Милован Ђ. Глишић.

„Зао дух или весела браћа“, чаробна шала у три чина с певањем, од Ј. Нестроја.

„Доктор Окс“, шаљива игра у три чина а шест слика, с певањем, по Жилу Верну написали Филин Жил и Арноа Мортије.

„Полчарке“ (Les grandes demoiselles), шаљива игра у једном чину, од Ед. Гондинета.

„Жан Бодри“, позоришна игра у четири чина, од Огиста Вакеија, превео с француског М. Љубибратић.

„Колера“, шаљива игра у једном чину, од Д. Брвака.

„Све за сина“ (Le fils de Giboyer), комедија у пет чинова од Емила Ожијера.

„Поручик Рајф“, шала у пет чинова, с певањем, од Г. Мозера, превод с немачког.

„Два цванцика“, шала у четири чина, написао Мил. Ђ. Глишић.

„Циганка“, позоришна игра у четири чина, с певањем, од Пија Алекс Волфа, превео Мита Живковић.

„Зет Поаријеров“ (Le gendre de M. Poitier), комедија у 4 чина, од Е. Ожија и Ж. Санда, превео Ј. Несторовић.

„Јованка Грејева“, драма у пет чинова, од Е. Ниса и А. Броа, превео с француског Драгутина Н. Јовановић.

„Клавиво“, трагедија у пет чинова, од Гетеа, превео Н. В. Ђорић.

„Племићи“, драма у три чина, од В. Ига, превео Ј. Несторовић.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЛИК 30. ЈАНУАРА 1884.

ПРВИ ПУТ:

СТЕВАН, ПОСЛЕДЊИ БОСАНСКИ КРАЉ.

ИСТОРИЈСКА ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАО МИТА ПОПОВИЋ.

О С О Б Е:

Тома Остојић Христић, босански краљ	Лукић.
Стеван, краљев незаконити син, касније краљ	Ружић.
Радивој, краљев рођени брат, јајачки бан	Суботић.
Косача, краљев таст, војвода Светог Саве	И. Станојевић.
Момчило, бан од Усоре	Динић.
Кубретић, војвода зворнички	Марковић.
Томазини, придворски свећеник	Димитријевић.
Исак, велики везир Мухамеда II.	Милосављевић.
Упор, посланик краља Матије	Барбарић.
Старац	Љ. Станојевић.
Двоје деце	* *
Турски часник	Станојевић.
Ана, краљева мати	Љ. Динићка.
Батарина, краљева жена, косачина кћи	Т. Брашованова.
Дивна, косачина сестра	М. Рајковићка.
Први }	Б. Рашић.
Други } Херцеговац	Марковић.
Трећи }	* *
Диздар	Рашић.
Целат	Барбарић.

Војници и свита.

У среду 1. фебруара први пут: „АДРИЈАНА ЛЕКУВРЕРОВА.“ Драма у 5 чинова, написали Скриб и Легуве, с француског превео К. Н. Х.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахата пре подне.

Болује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.